

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . 4 korona.
Negyed évre . . . . . 2 korona. — Egyes szám ára 4 fillér.
A külön kiadásokat előfizetőink ingyen kapják
A háború tartama alatt megjelenik szükség szerint.

Felolós szerkesztő:

Szentkatolnai OSEH ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Székelység könyvnyomdája, hová előfizetési díjak, hirdetések, cserепeldányok küldendők. Hirdetési díj előre fizetendő

—: Kéziratokat nem adunk vissza. —

Hallomások, rémlátások, fantazmagoriák

korszakát éljük, egetverő abszurdumok, az emberi butaság cimlorassói ejtinek ámulatba, kishitűség és hazafiatlanság fölött kell minduntalan megbotránkozunk.

Ugy látszik, a mai ember idegrendszere sokkal enerváltabb annál, sem hogy képes lenne a rászakadt rendkívüli események változatos hatását nyugodtan elviselni és a felkorbácsolt érzelmek fölött uralkodni. Csak ezzel lehet megmagyarázni azt a sok erkölcsi botlást, a melyek számát nem képes csökkenteni sem a szelid figyelmeztetés, sem pedig a hatósági rendszabály.

Ezek tömege közben vigasztalhatatlannak kellene, hogy legyünk, ha nem tanított volna meg a tapasztalat arra, hogy a társadalom összes régióiban fellelhető vészmadarak szájalomra méltó beteg emberek, a kik elnézésre és kímélésre szorulnak. Ez a tudat kell hogy éljen mindnyájunkban, ez kell, hogy felvértezzen bennünket a megtevésztések ellen és csak ez lehet, a mi jogos felháborodásunkat szelid szána-

lomra hangolja. Őszintén szánjuk mindazokat, kikben nincs elég lelki erő, hogy jó hazafiakhoz méltó módon viselkedhessenek. Ezekkel szemben csak azt kívánhatjuk joggal, hogy szorongó gyávaságuk tudatában szerényen huzzák meg magukat, tartózkodjanak minden hangadástól, véleménynyilvánítástól, mely mint kóros ragály terjed és gyanutlan lelkeket fertőz meg. — Sajnáljuk őket, mert előreláthatólag meg kell kezdeni ellenük a gyökeres fertőtlenítés munkáját, meg kell inténi a nagy takarítást, a mely kezekkel ki kell gyomlálni őket a nemzeti társadalom virágos kertjéből, hogy a míg nem késő fertőzésüktől megmentsük a megmenthetőt. Nem győzzük eléggé hangsúlyozni annak multhatlan szükségességét, hogy a társadalom indokolatlanul izgató elemeitől mielőbb megtisztítsassék. Naponkint látjuk szomorú példáját annak, hogy a meglazult erkölcsi érzék lelkiismeretlen terrorizmusra, a megriasztottak kárára kínálkozó anyagi előnyök kizsákmányolására és minden eddigi szentnek hitt társadalmi kötelek bomlására vezet.

Van-e szebb kötelek, mint egy nemzet polgárainak összetartása, közös

léftentartási érdekeik és hazájuk védelmére vállalt együttműködésük, midőn egy valamennyiért és valamennyi egyért minden szellemi energiáját és fizikai munkáját egyesíti? A történelem neveket jegyzett fel számukra, akik a haza iránti kötelességtudás és áldozatkészség ragyogó példáját mutatták s a kik példájukkal megtanítottak minket a hazaszeretetre, a hazafiság szent érzésére. Ezt az érzést kell a mostani súlyos időkben féltve őriznünk és ápolnunk, mert az jövőendő létünk alapja.

Kötelességünk tudatában fel kell emelnünk intó szavunkat azok ellen, a kikben nincsen hazafiság, a kik kishitűek és gyávák, meg kell kísérlelnünk, hogy megmentjük őket a haza és társadalom számára, vagy ha ez már lehetetlen volna, ártalmatlanná kell tennünk őket. Ezt a tisztító munkát tartsa kötelességének mindenki. Ha valaki olyan eseményről szerez biztos tudomást, mi a mai súlyos időkben hazafiság és honpolgári becsület szempontjából kifogásolható, hozza ezt tudomásunkra, adjon bizonyítékokat kezünkbe és mi szentül fogadjuk, hogy nyomban megkezdjük a fertőtlenítést, a nagytakarítást és a gazok kigyomlálását.

A „SZÉKELYSÉG“ TÁRČAJA.

Barna volt . . .

Barna volt az ifju
Barna volt a lány,
Szerettk is egymást,
Híven igazán.

Messze ment az ifju,
S ez alatt a lány,
Másk ifjut szeretett
Híven igazán.

Visszajött az ifju,
S nem maradt adós,
Felesége lett a
Leendő anyós.

t. p. a.

VASZILI.

Tulajdonképen nem akarta megérteni, hogy miért kell neki az embereket lelőni, csak azt tudta, hogy agyonlövésről van szó.

— Ostoba! — mondta neki Timofei Timofjevics, — más előtt ne beszélj ilyeneket, mert nagy bajba juthatsz. Hogy löni kell, az csak világos, mert tudod, hogy az a német a mi ellenségünk.

— Az enyém is? — kérdezte csudálkozva Vaszili Dimitrijevic.

— Természetesen, mindnyájunk ellensége, — válaszolta Timofei, mire Vaszili ismét azon csudálkozott, hogy az ember mennyire csalódhatik önmagában, mert ő mindig azt hitte, hogy neki egyetlen egy ellensége sincs a világon. Még Nikoforusz atya, aki pedig szent pápa, is azt mondta mindig:

— Vegyetek példát Vaszilin, őt mindenki szereti.

És most olyan ellensége támadt, aki agyon akarta löni, olyan ellensége, aki több ezer ellenségből áll és akiről eddig nem tudott semmit.

Csodálatos dolog! Igazán kíváncsi volt ezt az ellenséget, a németet megismerni, mert így okoskodott:

— Hiszen azt sem tudom róla, hogy ő ismer engem? Én sohase bántottam, soha életemben. Majd meglátjuk különben, hátha szóba lehet vele állani és a félreértést megmagyarázni.

Timofai Timofjevics kinevette Vaszilét és bolondnak nevezte, mert sejteltve sincs a magasabb politikáról.

— Igaz, hogy nincs sejtelmem róla, — válaszolt Vaszili, — de mindenesetre nagy száműség lehet, mert ha már a német csakugyan agyon akar löni, akkor, miért menjek én egyenesen

szembe vele, árkon, vízen és mecsáron át? Inkább megváróm, amíg ő jön felém . . . aztán hátha még meggondolja a dolgot . . .

Mindezek ellenére Vaszili utrakelt a többiekkel és napról-napra kíváncsiabb volt az ellenséget láthatni. Azokat az embereket, akiket sohasem látott életében és nap-nap mellett kérdezgette:

— Hát még sem jön az ellenség?

— Várj csak még elég korán itt lesz, — válaszolt Timofei.

Dé nem jött, mindaddig, amíg egy napon nagy nyugtalanság nem keletkezett a sorokban.

Itt az ellenség. Már látták is. De csak néhány lovas. Tíz, tizenkettő gyors szárguldozásal vágatott el a sorok mellett. Vaszili mellett is, aki csodálkozva nézett utánuk.

— Mit akarnak ezek?

— Az ellenséget elfogni, — mondta Timofei és erősen karunkagáta Vaszilét:

— Hallottad?

— Mit?

— A lövéseket.

Igen, Vaszili hallotta. Tehát már lövöldöznek és nemokára rá is kerül a sor. Szíve dobogott . . . torka elszorult.

A kapitány végigvágatott a sorok előtt, kivont kardal és eszeveszettezen kiabált valamit

Pár nappal ezelőtt olyan hírek keltek szárnyra, melyeket széllelben megbotránkozással tárgyaltak. Érdeklődtünk a dolog iránt, mert részletesen akartunk azzal foglalkozni, de kétségtelen bizonyítékok, melyek nélkül sem szereplőket, sem eseményt nem említhetünk, még nem érkeztek be, pedig lapunk kiadásával csak azért vártunk 3 napig, hogy azt megírassuk. — Sokan vannak, akik tudnak a dologról, hiszen nekünk is többen mondták. Kérjük tehát mindazokat, a kik tudnak róla, hogy ha nincsen kétségtelen bizonyítékuk, ne terjesszék a hírt, ha azonban biztos adataik vannak, a köz érdekében adják át azokat nekünk.

Egy tartalékos naplójából.

— Napló töredékek a máramarosi harcokból. —

A székelyudvarhelyi állami főreáliskola egyik tanára H. J., mint népfelkelő hadnagy küzdött a Kárpátokban az oroszok ellen. Az alábbi tudósítást ő írta onnan az „U. H.”-nak, ahonnan a közérdekre való tekintettel átvettük. Színesen, kedvesen írja élményeit azon harcokban, a hol ő is részt vett.

1914. szept. 30. Az éjjel Lajosfalváról (határszéli község Bukovina mellett) riadóval Borsára jöttünk 57 km. érszakkolt menettel. Megmászunk a gyönyörű príszlopi tető szepertinjét. Mindenütt fenyes, az aranyos Beszterce csillogó vize. Rettenetes hózatvar, terdig járunk a hóban. Reggel 9 órakor érkezünk Borsára, felholtan. A zsidóknak hosszú napra van, semmit se lehet kapni. Egy kis leány szánt meg egy ponár tejet.

Okt. 1. Borsáról d. u. 4 órakor vonaton Rahóra jöttünk. Erkezés újfélkor. Az egész csapat a vonaton tölti az éjt, csak én vagyok itt az állomásfőnök szobájában, mint zászlóalj ügyeletes tiszt, várva az esetleg érkező tábornok. Az ellenőrel borozunk, mikor megérkezik a tábornok a küld költőivel fel a zászlóalj parancsnokokat. A tábornok megítja boromat.

Okt. 1. Rahón ismét riadó, menetel Husztra Husztról vissza Nagy Bocskó felé. Az uton szá-

feljűk, a leánycaro kis hadnagy pedig olyan magasra emelte kardját, amint csak bírta és gyorsan előrevágtatott.

Vaszili hirtelen erős lökést érzett. Egyik szomszédja földre bukott mellőle. Eltorzult arccal, összeszorított ököllel. Halott volt. Az első halott, akit Vaszili látott és mélységes részvétet vonaglott át lelken. Hát így bannak egymással az ellenségek? És ki tudja, hogy az, aki vonaglik a porban, sejtette-e, hogy ilyen ellenség is van? Csunya dolog, nagyon csunya dolog!

Vaszili fájdalomra dühre váltózott át: — Ha ilyenek az emberek, akkor legjobban ha az ember agyonlővi magát, mielőtt még más agyonlőhetné. Semmit, épen semmit sem vétett ellenük... no megálljatok! — És lázban várta az első összeütöközést. Nem kellett soká várakoznia. Az a sötét vonal ott... az ellenség!

A sorban jobbról-balról egymásután hullottak el Vaszili pajtásai... vérük, meleg verük az arcába freccsent.

Rajta! Keresztül a vérző ellenségen! Egy reszkető kéz... mintha a földből nőtt volna ki — gőresüsen belekapaszkodik Vaszili lábába... Kiszikálja magát... Rajta! Előre!

A kis, leánycaro hadnagy lelkesülten rohan előre. Hirtelen elbukik... A golyók úgy potyogtak, mint a jégeső... Rajta! Rajta! Csak mindig előre! Most... most már látja az ellenséget... Egy német óriás támad rá.

— Te vagy, tehát te vagy az ellenség? Soha, sohasem láttalak és mégis meg akarsz ölni, te kutya, te vérszomjas állat!?

Vaszili megelégedi és mellőle dűfi a szuronyát. A kis, leánycaro hadnagy fültpáskodik és rohan előre eszeveszten. Örült kavarrós támad... fénylő, kaszaboló kardok villognak meg a levegőben.

kaszomból egy katona: Kelemen Gergely összeesett s meghalt.

Okt. 2. Nagy Bocskó. Előttünk az orosz Ma meleg nap lesz. Werndl fegyverrel, kimerült csapattal, mely három éjjel nem aludt s alig evett valamit. Túzbe megyünk az orosz túlerő ellen. Roppant el vagyok fáradva összes tisztársaimmal. Hát még a legénység! Nézem a menekülőket, kik jajgatva kének helyet a vasuton. A vonat indul. Az utolsó pillanatban szivettépő siralom, az egyik család egy része lemaradt a kocsiból. — Parancs jön, hogy foglaljuk el a magaslatokat. Isten veletek, akiket szerettem!

Lajos-Huta okt. 4. A nagybocskói csátnak riadt menekülés lett a vége. Alig foglaltuk el helyünket s gondoskodtunk a biztosításról, megszólal az orosz ágyú. Az első kartács épen indulófélben levő tőrzs vonatába ment s az utolsó kocsi szétzuza. A vonat alatt különösen sok a gyermeki ronc. M. és L. hadnagy kik a tiszték pénzt vittek, hogy hazaküldjék családtagjaiknak, megmenekültek. Az egyik zászlóalj épp ebédt oszított ki, mikor közébe vágott a kartács. A lengyel népfelkelők közül vagy 150 a templomba menekült s ezeket az oroszok elfogták. Az orosz támadás mind intenzívebb lett, egyszerre csak a hátunk megett balról megszólal az ellenséges manlicher. Be vagyunk kerítve. Egy ideig az egyik magaslaton álltunk a tüzet, anélkül, hogy harcba bocsátkozhattunk volna a láthatatlan ellenséggel. K. százados parancsára ekkor a tetőre vonultam fel, ott találkoztam D. és B.-el akikkel aztán K. százados és W. adjutáns vezetés mellett magykerülővel menekültünk Máramarosszigetre s onnan egy órai pihenő után Hosszmezőre, ahová éjjel 4 órakor érkezünk meg. Ide gyűlt az egész dandár. Századomból öt tiszt elveszett. B.E.-ről azt hittük, hogy áldozata lett a srappel tűznek a visszavonulás után, de Téső felé megmenekült. Zászlóaljunk circa 200 embert veszített. A váratlan támadásnak a rutének árulása volt az

Vaszili ott áll a nagy forgatag közepén, vakon ül, vág, szur magy körül, a szuronyal, puskatassal... mindegy neki ellenség, vagy jóbarát, amint hirtelen csodálatos érzése támad. Valami melegség csurog végig testén, elyengül... hanyattvágódik... aztán semmit sem tud magáról.

Következik az ebredés. Egy ágyban. Köröskörül ágyak... jobbról, balról és szemben a falak mentén.

És mindegyiken beteg emberek fekszenek. — Hol... hol vagyok hát tulajdonképpen? Idegen hangok hatolnak füleimhez.

Egy ember intget felé, hogy maradjon nyugodtan. Egy másik, akinek lába kötésben fekszik, így szól hozzám:

— Az ellenség kezeiben vagy... a kórházban.

— És itt... itt megölnek bennünket? — Ostobaság, kígyógyitanak.

Most meg épen nem érti a dolgot. Az ellensége megakarja győztesíteni. Hiszen akkor nem is volt ellensége, hanem inkább barátja... És minden csak tevedés volt. De hát akkor ő mi csoda? Nyomorult kutya, vérszomjas vadállat, mert egyet... kettőt... sok embert megölt... És Vaszili keresztet vetett magára és szeméiből a könnyek perogtak. Egy vöröskereszt nővér gyengéden föléje hajlott és jóságosan kérdezte, hogy mi baja van? Jóságos hangon, mintha édes anyja, vagy testvére volna. És Vaszili még jobban sírt. Érezte, hogy nagy bünt követett el... És miért? Csak azért, mert Timofei tudott, amikor azt mondta neki, hogy ezek a jóságos emberek, — a németek — az ő ellenségei, akik meg akarják ölni!...

oka. Az ő révükön az oroszok az utakat jobban ismerik, mint mi. A rutének a hegyek magaslatain elbujva lesik csapataink elhelyezkedését s aztán közlik az ellenséggel úgy, hogy annak tüzérsége biztos helyre lő. Nagy-Bocskón az árulók közül kettőt sikerült megcsípni s ezeket rőtön agyonlőttük.

Hosszmezőről harmadikán jreggel indultunk Tésőre, ahonnan 4-ikén d. e. 10 órakor riadóval Lajos Hutára jöttünk. Itt egy kedves fiatal papnak vagyunk vendégei. A kápolna tebakával, az oltár (az Isten megbocsátja) turiszterekkel, Bizar kép: a folyosó ablakán a hatalmas biblia, melyre egy baka tükröt állít, hogy borotválkozzék.

Okt. 5-én riadó. Menet Remetére, majd Sziget felé.

Okt. 8. Az orosz Mírmassziget alatt okt. 6-án heves csatában megvertük. Bevonulás este 9 órakor Szigetre. B. E. csikszeredai számellenőr, mint elővéd századával átkutatja a várost. A zsidók földig hajolnak hálájuk jeléül, az ablakokból szivarok hullanak, az utcán szekerek állt a kenyér. Lányok az ablakból boldogan, örömkönyök közöt suttogják: „a mi drága jó katonáink!” Folytonos éljénzés és örömjaj. A legénységet a kaszárnyába helyezték el, magunk a Koronába siettünk valami enniivalóért, mert három napja almán éltünk. Az itt hallottakból lesz érthető a szigeti lengyel zsidók örömjajongása. A kozákok 3 napi itt tartózkodásuk alatt minden boltot kifosztottak. A szállodai férfi személyzetet megkorbácsolták. Az egyik lengyel zsidó beszél: feleségeinket megyalázták, párnáinkat is elrabolták.

Okt. 7-én biztosító szolgálat volt Veresmarton. Kicsi, megcsappant zászlóaljunk itt 2000 kózákkal s 15 ágyuval vette fel a harcot. Csakhamar segítség érkezett s az orosz elvonult, de ekkor saját tüzérségünk végtelen félreértésből másfél óra hosszat ránk zórta a srappel. Isten csodája, hogy megmenekültünk a jó fedezetben. Az éjszakk a veresmarti főbőr házálnal töltöttük. Rettenetes nyomai itt a vadállati ösztön felszabadulásának. Semmi sincs épen. Asztal, szék, szekrény összetörve. A szalon, mint klozet. Ennek a nemzetnek volt írója Tolosztój és a gyengéd lelű Leremontov?

Okt. 9. Nagy Bocskó. Tegnap reggel itt-között, menet Veresmartról Karácsonyfalván át Nagy-Bocskóra, ahol a multkor vereséget szenvedtünk. Most kiküszürültük a csorbát. Csonka századom, melynek az eltűnt századparancsnok helyett most parancsnoka lettem, mint elővéd, előre jutott élnek. Karácsonyfalván közvetlen a falu alatt ellenséges ágyutűz szórta szét a csapatot. W. I. hadnagyot úgy srappel szélánk mellett találta; sulyos sebbel verta a szigeti kórházba. Az elővéddel sok kiabálásra és bátorításra sikerül bejutni a falu utcájába, de itt a szemben levő hegyről manlicher tűz fogadott s a közvetlen egy lépésre mögöttem haladó Sz. I. it arcon találva leteríti. A parancs Előre! volt s a belőtt utcán, sűrű golyó záporban mégis sikerült elérnünk a falu előtti vésztöltést s itt rajvonalból szörtük a tüzet a szemben álló kózákokra. Az ut áthidalása persze sok sebesülést végződött. Egy mellettem homlokon talált népfelkelőnek (Gyönyörűen halt meg) K. százados fogatta be szemét. Névtelen hős volt, zsebében nem volt cédula s a 12-esekhez tartozott. A véletlen végzete hozta rajvonalkunkba. Folytonos heves tüzelésünkre az oroszok déltájban lassan visszavonultak. Elvéve itt-ott még fűtyőt a manlicher, mikor kicsi századdal (ezt büszkén jegyzem fel) elsőnek mentünk át a tiszkai hídon, melyet a torlaszoktól kellett első-sorban megszabadítani. Minden pillanatban vártuk az ágyutűzet, de szerencsére nem jött. Csa-

Miniszterelnökségi sajtóiroda táviratai:

Középgaliciában Iwangorodnál újabb 10.000 fogoly.

Budapest, október 27. Hivatalos jelentés kiadatott 4 óra 15 perckor:

Középgaliciában a helyzet változatlan. Iwangorodtól délnyugatra felülmulhatatlan hősiességgel küzdő hadtesteink, a melyek közül csak az egyik hadtest, a mai nap folyamán is több mint 10000 orosz foglyot ejtett.

Bosznia keleti részén megvertük a szerb és montenegrói csapatokat.

Budapest, október 27. Hivatalos jelentés érkezett 3 óra 37 perckor.

Románia Plaminán megvert szerb—montenegrói haderőket négy napi szakadatlan üldözés után Visegrád és Gorazdi közelében Ninán át visszaszorítottuk, csapataink eközben Hanstjeniót melletti iskolában sok gyalogsági és tüzérségi löszert és Velikó-prdovra-civicán vívott utóvéd harcokban sok gépfegyvereket és hegyi ágyukat zsákmányoltak. Bosznia keleti része ezzel Drina mentén megvan tisztítva az ellenségektől.

Szerbiában levő csapataink is jelentős sikereket értek el. Ravonje közelében nagy erődítésekkel megerősített szerb ellenséges hadállásokat rohammal bevették s eközben négy gépfegyvert, hatszáz puskát és sok bombákat zsákmányoltak, s számos foglyot ejtettek.

Németek előnyomulása a francia harctéren.

Berlin, október 27. A nagy német főhadiszállásról jelentik: Ypres mellett és Lillétől délnyugatra a harcok változatlan szívóssággal folynak. A német csapatok minden tekintetben előhaladnak. Augosztóvtól nyugatra a németek támadása halad előre.

Varsótól délre csapataink erős orosz haderőknek minden támadását visszaverték. Iwangorodtól északra újabb orosz hadtestek átkeltek a Visztulán.

patm a hid másik felén felállt s mikor br. Botmer tábornok autójával felóra mulva szintén átjött, ennyit mondott: „Jól van, szép volt.” Százasodom most elrendelt, hogy a falu határát szálljuk meg. D. és B. E. százada, a főcsapat egy óra múltán került elő s szintén súlyos veszéget szenvedett a srappel tűzben. Őket a mezőben kapta az ágyútűz s a kukoricásba menekültek.

H. J. hadnagy

A háború krónikája.

Október 18. A német csapatok Brugesben és Ostendében bőséges hadi anyagot zsákmányoltak; többek között megszállhatatlan gyalogsági puskát municióval együtt és kétszáz használható vasuti mozdonyt.

A francia harcstírenterén lényeges események nem történtek.

Suwalki kormányzóságban tegnap az orosz nyugodtan viselkedtek.

A Sirwindba szállított orosz foglyok száma négyezerre emelkedett, a németek még néhány ágyút is zsákmányoltak.

Varsónál és attól délre a harc tovább tart. Ugy a Stry-Sambor-Medika vonalon és a Sannál kitört harcok, mint a Dnjeszter irányában folytatott hadműveleteink kedvezően alakultak. — Wiszkofutól északra az oroszokat újból megtámadták és visszavetették. Sirwinkónál csapataink kiérszakolták a Stry folyón való átkelését előgalliták a Stry várostól északra fekvő magaslatokat és az ellenség üldözésébe fogtak.

Es így birtokunkba jutottak macacs harcok után a Pultozától északra és Stry-Sambortól délkeletre fekvő magaslatokat. A Stryaxiz folyótól északra támadásunk szintén előre haladt.

Pzemyistől északra sikerült lábunkat megvetni a San keleti partján.

A mostani offenzívám során ejtett foglyok számát eddig természetesen még megközelítőleg sem lehet megállapítani. Eddigi jelentések szerint számuk már több, mint 15,000.

Orosz—Lengyelországban szövetségeseink tegnap az oroszoknak Ivangorod—Gorniewicz felől intézett újabb támadást visszaverték, mely alkalommal az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

Okt. 19. Kőrösmeztől 7 kilométernyire Sziidovennél megtámadtuk a gyalogsággal megerősített kozáksapatokat és heves harc után visszaszorítottuk.

Galiciában a nagy csata a San folyó mentén ma is egész nap tartott és abba már nehéz túlzásragnk is beleszólta. A Wiszkofutól északra visszavetett ellenséget tovább üldözték.

A Pzemyist ostromában szenvedett orosz veszteségeink sebesültekben és halottakban lílavalatosan negyvenezerre becsültek.

Az orosz kormány újabb mozgósítást rendelt el Besszaríbiában. A török orosz határ felé 300,000 főnyi török hadsereg vonul.

Egész Belgium már német birtok. Belfort körül megkezdődött a döntő átközet, a nehéz ostromágyukat már megszálltaták.

Okt. 20. Az oroszoknak a Stry-Sambortól dényugatra fekvő magaslatokat elleni intézett támadását visszavertük. A Stry és Swica-völgyében csapataink tovább előnyomulnak.

A Sannál több helyen folyt a harc. A Jaroslaunál ellenük intézett támadás teljesen megbiusult. Az egyesült német és osztrak-magyar lovasosság egy nagy ellenséges lovas csapatot, mely Varsótl nyugatra az előretörtést megkísérelte, Sochaczewen túl visszaverte.

A francia belga határon nagy csatát várnak. A németeknek állítólag harminc légi torpedóval felszerelt Zeppelinnal az angol flota ellen készülök.

A holland partokon nagyobb átközet volt német és angol hajók között. Négy német torpedónaszád elcsúszott.

Az E. 30. angol tengeraltájtárho-naszádot október 18-án delútan az északi tenger egyik német öbiében megsemmisítették.

Okt. 21. A Gucevó heggyhőn és attól délre túlzéssal támogatott sereg támadást csapataink véresen visszaverték.

A romániai Planinán az kirendelt hadosztályunk a megtsítázi akciót sikeresen folytatja.

E hadosztály egyes részei f. hó 12-én és 13-án bravuros harcokban 3—4 szeb zászlóaljat szétugrasztáltak és az erdőkben tévelygő szeb tiszteket és katonákat előgallták.

Osztdentéiől nyugatra a tengerparton előnyomuló szövetségeseink Yver szakazon Nicupornál ellenséges haderőre bukkantak. Ezekkel tagnapelőtt óta harcban állanak.

Lilétől nyugatra az ellenségnek heves támadást verték vissza, mely alkalommal az ellenség nagy veszteségeket szenvedett.

A német keleti harcstírenterén semmi nevezetes esemény nem történt.

Középgaliciában különösen a Stryaxiz folyótól északra a csata hevessege még fokozódott. Támadásunk állandóan tért hódít. Kelet felé egyes különösen fontos magaslatokat birtokba írt mindkét részről rendkívül elkeseredett küzdelem folyt. Az ellenségnek minden kísérlete, hogy a Magierát tőlünk visszahódítsa megbiusult, ellenben a mi csapataink előgallták a Tisowkeiől északrafelé fekvő magaslatot, amely nagy vételekés tárgya volt.

Stryt, Kőrösmezt és Szerethet csapataink az ellenség elkergetése után birtokukba vették.

Az Adrián f. hó 17-én reggel Putna d'ostrotól a tenger felé egyes torpedó és tengeraltájtá járó hajónk, valamint egy légi járműünk és a Waldeck Russeau francia kirkáló két esztáros zászló. Egyesgeink bár a francia kirkáló erős ágyútűzet indított; a kikötőbe sértetlenül jutottak. A francia kirkáló a Putna-d'ostro folyótörönyra is tűzelt, de annak csak erkélye szenvedett jelentéktelen sértülést. A franciahajóraj zöme, melyet jobbebb a tengeren figyeltük meg, mihegy tengeraltájtá járó hajóinkat észrevette, sietve lávöztök vizeinkről.

Okt. 22. Az oroszoknak a Medikától keletre levő Würting terjedő megerősített állásai elleni intézett támadásunk eredményel járt, míg az orosz támadások sehol sem sikerültek. Mult éjeli csapataink rohammal bevették a Mizivicz-től északra emelkedő kápolna magaslatot.

A Kárpátokban tegnap előgalltunk a Jablonica országot. Ez volt az utolsó, melyet még egy orosz osztag tartott megszállva. Magyar földön tehát nincs már ellenség.

Bukovinában való előnyomulásunkban elértük a nagy Szerethi folyót.

Okt. 23. Strawicz mindkét partján folyó harcokban már sikerült a folyótól délre eső területen is támadásunkat előbbre vinni.

A terpezt uraió hárszázhatvannyolcadik háromszögelési magassági pontnál Stry Sambortól délkeletre az ellenségnek két egymás mögötti lévi védelmi állását előgalltunk, a jelzett helyszőlő északyugatra sikerült harc vonalunknak Starasoli hidhoz közelebb jutni.

Eddigi jelentések szerint a tegnap óbi harcokban 3409 foglyot ejtettünk, köztük 35 tisztet és 15 gépjárgyverti zsákmányoltunk. Első csapatunk Csernovitzba bevonultunk már és visszafoglaltuk. A harcok az Iszer csatorna mentén még folynak. 11 angol hadihajó támogatta az ellenséges túlzérséget. Dixmuidwától keletre az ellenséget visszavertük Ipres irányában és csapataink eredményesen nyomulnak előre. Lilétől és aknyugatra a harcok nagyon elkeseredtek voltak. Az ellenség azonban az egész vonalon lassan visszavonult.

Thie ucariól délre levő magaslatokat ellen Toul irányában intézett heves támadásokban a franciáknek rendkívül súlyos veszteséget okoztak és visszavertük. Kétséget kizáróan megállapítást nyert, hogy az angol tengernagy, aki az Osztdentéiől levő hajórajt vezényli, bombázní akarta Osztdentét.

Okt. 24. A Bosznia dékkelleti határészerein csapataink elvonása miatt harc nélkül betört szorb—montenegrói erők, a mohamedán lakosság között fosztogatók és gyilkoló léketlen hordat e hó 22-én 3 napl harc után a Mokró-Rogozitca ut mindkét oldalán megvertük és üldözük. Csapataink páratlan bölösséggel harcoltak, az ellenséget több egymás mögötti levő megerősített állásból szuromnyal ütöék ki.

Csapataink Galiciában a San folyó mellett 1000-nél több orosz foglyot ejtettek. Ivangorod alatt előgalt 3600 orosz, 1 zászól és 15 gépjárgyverti zsákmányoltak.

„Temes” monitörünk a Száván ellenséges aknára futott és elcsúszott. Legényeségből 33 hiányzik, a többi megmenekült.

Az oroszok harci eszközeire és erkölcsi nívójukra jellemző, hogy egyik csapatvezérünk el-

fogatására, vagy megölésére 80,000 rubel díjat tűztek ki.

Ennek tulajdonítható az a merénylet, mit az illető ellen elkövettek, de a mi szerencsére nem sikerült.

HIREK.

— A Vereskereszt egylet helybeli fiókja megalakult. Örömmel értesülünk, hogy a tagok száma pár napi gyűlés után a 200-at meghaladta. Felkérjük Csikvármegye nemes közönségét, hogy az egyletet tömeges belépéssel erkölcsiileg és anyagilag támogattni sziveskedjen. — Alapító tag fizet 40 koronát egyszer s mindendkorra, rendes tag 20 koronát egyszer s mindendkorra, vagy 6 éven át 2 koronát évente. Rendkívül tag lehet, aki 6 éven át évi 1 koronát fizet.

— A helybeli polg. leányiskolában november hó 3-án kezdődnek meg az előadások.

— A közművelődési könyvtár megnyitása A csikszereadi r. kath. főgimn. igazgató-sága értesít az érdeklődöket, hogy a főgimn. tanári könyvtára, mint közművelődési könyvtár minden szerdán és szombaton d. u. 3—5-ig a nagyközönség rendelkezésére áll, amely a könyvvetki kikölcsönzésel használhatja. A kikölcsönzés feltételeit az érdeklődők a könyvtárosnál rendelkezésre álló könyvtári szabályzatból tudhatják meg.

— Hadi bélyegek. A postakincstár a sikerrel alkalmazott árviz bélyegek mintájára hadi bélyegeket bocsátott ki. Törvényeink gondoskodnak a hadbavonultak családjairól, — gondoskodnak a sebesültekről, de nem gondoskodnak kellő módon az elesettek özvegyeiről és árváiról. A hadibélyegekből befolyt összeg erre a célra fog fordítani. Ezidő szerint az 5 és 10 filléres bélyegek láttakak el hadi bélyegzővel és minden egyes darabot 2 fillérrel drágít meg. — Kérjük levelezéseinknél hadi bélyeget használni, azt a pár fillért meg sem érezzük, de lehet, sőt bizonyos, hogy egy árvának vagy özvegynak töröljük le könnyeit, kinek férje vagy apja a csatásíkon halt hősi halált értünk és hazánkért. Soha sem szabad nekünk megelégedezni azokról kik életüket is feláldozták értünk. Kérünk mindenhol hadi bélyeget.

— Sajtóníba. Lapunk mult heti számában a tárca értelemi zavaró sajtóníba csuszott be. Ugyanis a 2-ik oldal 2-ik hasábjában a párbeszed így olvastó: — Azt mondja meg hát, hova ment Ist-vánbá, hogyha görbe uton jön, hamarább haza jön, mint az egyenesen? — Hát hova ment volna? Paradjra, sőt Iopni. Ha egyenes uton jön, a fináncok előgallják s eiissen esztdendő mulva, ha haza jön, de ha görbe uton, úgy ha Isten megsegíti, szölt megemelve kalapját, Isten nevének említésénél, estere haza jöhet. t. p. a.

— A háborús jótékony-ság paraztlái ellen immár a hatóságoknak is fel kellett lépniük. Voltak olyan elvelemítet elődsiek, akik nem átalottak a vasgyűrtéket és jótékony célt szolgáló jelvényeket meghamisítva a saját hasznukra forgalomba hozni. Ezek ellen adott ki a belügy-miniszter körrrendeletet, mely szerint minden ilyenféle uszart 15 napi elzárással és 200 K-ig terjedhető pénzbírsággal fognak sújtani. E rendelkezést szives tudomásul a közönség figyelmébe ajánljuk.

— Önkéntes kerékpározók. A hadügy-miniszterünnak folyó évi szeptember 21-én kelt 7152—o. oszt. sz. rendelete szerint a m. kir. honvédelmi miniszter ut az önkéntes kerékpározó alakulásoknak Magyarországon való felállításához hozzájárult.

— A hadifoglyokról hol lehet kérdezősködni? Sokan lordultak hozzánk azzal a

kérdéssel, hogy hadifoglyok iránt hol lehet tudakozni? — Utánjárásunk folytán a címet it adjuk: „Gemeinsames Zentral Nachweisedureau, Hilfs- und Auskunftstelle für Kriegesgefangene und Interntierte, Wien I. Jasmoring Gasse 6”.

— **Hadbavonult diákok kedvezményei.** A kultuszminiszter értesítette a középiskolák igazgatóit, hogy a középiskola hetedik és nyolcadik osztály tanulóinak, akik a szülők vagy gyámok beleegyezésével önként a hadseregbe lépnek, nyitva van tanulói jogát fenntartja. — A mennyiben a háború az iskolai év befejeztével véget ér, a harcos diákok rendszer vizsgát tehetnek, ha pedig a hadjárat tovább tartana, a hiányok pótlására magánvizsgára bocsátandók.

— **Lelkes ifjúság.** A nagyenyedi és székelykeresztúri tanítóképző intézetek III. és IV. éves osztályának — előbbi 26, utóbbi 26 — növendékét önként jelentkeztek katonai szolgálatra. A sorozó bizottság méltányolta a magyar ifjak lelkesedését és mindenkit be is sorozta. — Az ifjak együttesen fognak szolgálni a marosvásárhelyi 22-ik honvéd gyalogezrednél. — Isten vezesse a hazafias kötelesség teljesítésében s koronázza győzelemmel lelkesedésüket. — Az enyedi tanítóképző besorozott növendékét névsora a következők: IV. évről: Csath András, Farkas Árpád, Gálfalvi Pál, Gyenge István, Gyöbör Sándor, Jenei Jenő, Korondi Ferenc, Molnár Jenő, Nagy Árpád, Pataki István, Salamon Gyula, Vig László, Zongor Árpád. III. évről: Demeter Ákos, Földes Béla, Gál Lajos, Gőnczy Pál, Jancsó Lajos, Kali József, Lakatos István, Nagy Simon, Péter Domokos, Sepsi Jenő Varga István, Varga László. A székelykeresztúri tanítóképző besorozott növendékét névsora a következők: IV. évesek: Árus Lajos, Bagoly Dezső, Brázdlík Árpád, Csata László, Filip Áj-Albert, Gál Jenő, Hajdu Jenő, Istvánffy Lajos, Koncz Nándor, Kovács Sándor, László Mihály, Nagy József, Pap Gyula, Utó Béla, Zombori József. III. évesek: András Albert, Ferenc József, Gáspár Béla, Kásas Árpád, Kuharcz Ernő, Lukácsy István, Major Tódor, Molnár Árpád, Pataki Áll Miklós, Péter Árpád, Seiler Lajos, Veress Aron. — A szép példa a nagyenyedi kollégiumi tanulók körében is követésre talált. — Azok közül is többen jelentkeztek már ugyan-csak Marosvásárhelyt.

— **A hadbavonult özvegyeinek és árváinak nyugdíja.** Budapestről jelentik: illetékes helyen máris legapróbb részletek kidolgozták a katonai özvegyek és árvák nyugdíjszerű ellátásának programját is. A nyugdíjösszeg nagyságát intézményileg biztosítja az állam, illetve a katonai kincstár és pedig nemcsak a tisztikarnak, (a tartalékos tisztakat is ideszámítva) hanem a legénység hátramaradottainak is. Az özvegy nyugdíj egyaránt jár a közös hadsereg, a honvédség, a tengerészet és a népfőlkései szolgálatban eselettek hátramaradottjainak. — Élet-hosszúiglan illetve újabb házasságáig jár nyugdíj annak az özvegynek, kinek férje a harctéren szerzett sebesülésben, önhibáján kívül ott szerzett járványos betegségen, vagy pedig a hadjárat fáradságainak következtében halt meg. —

— **Hóspákok katonáinknak.** Az Országos Hadsegélyező bizottság ruházati Albizottsága f. hó 8-án gróf Serényi Béla emlékelete alatt tartott ülésében behatóan foglalkozott a harctéren töltött katonáknak meleg ruhával való felszerelése kérdésével és ennek eredményeként közli a közönséggel, hogy hivatalos uton nyert tudomást arról, hogy a hadvezetőség a hadbavonult katonáknak meleg ruhaneművel a lehető legteljesebben ellátta. Hiány azonban hóspáokban, érmelegítőben és premben van, miért is felkéri az albizottság a közönséget, hogy ezt a három meleg ruhaneműt a legnagyobb számmal készítsék és legkésőbb november hó 15-ig a Hadsegélyező Hivatalnak (IV. Váci-utca 38.) közvetlen küldje be. Egyben figyelmezteti az albizottság a közönséget, hogy mindazok a tárgyak, melyeket nem a Hadsegélyező Hivatalba szolgáltatnak be, hanem közvetlenül a harctérre küldenek, — gyakran technikai akadályok folytán nem érkeznek a helyükre, miért is felkérjük a közönséget,

hogy a közvetlenül küldést a lehetőségig megelőzze.

— **A 82. gy. ezred kitüntetett katonái.** Ő cs. és kir. apostoli Felsége legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy legmagasabb elismerése Király Kornél főhadnagynak, — mint aviatikusnak — bátor magatartásáért tudtul adassék. A hadsereg főparancsnoksága pedig — az ellenség előtti bátor magatartásáért Moldován Gyula őrmesternek, Barta Péter, Bartis Dénes és Szopos Lajos szakaszvezetőkné, valamint Löcsey Lajos egyéves önkéntesnek, Iszai József és Sövény Lajos közlegényeknek az első osztályú ezüst víztészégi érdemkeresztet, Buldea János, Gál András, Kecskés Zakariás, Szabó Lőrincz és Todorán János őrmesternek, dr. Albert Lőrincz, Bodó Ferencz, Fekete Miklós, — Köllő Imre, Kovács Károly, Kulcsár Tamás, — Magyar Elek, Oláh Dénes, Vincze János, Hompóth János és Madarász Lajos szakaszvezetőkné, Révész Rudolf egyéves önkéntes káplárnak, Biró Ignác, Makai Pál, Nagy Albert, Schiller András káplároknak, valamint számos közlegénynek a másodosztályú ezüst víztészégi érdemkeresztet adományozta. A kitüntetettek közül külön felemlítjük Péter József önkéntest, ki bátor magatartásáért és azért is kaptá a kitüntetést, hogy kifáradt parancsnokát biztos helyre vitte.

Szám 10790-914. ai.

Hirdetmény.

A reánk kényszerített nagy mérközés, a melyben a Magyar nemzetnek életképességéről, akaraterejéről és egész erkölcsi értékeről kell tanúbizonyságot tennie s ezzel a jobb jövő alapjait megvetnie nemcsak a hadbavonult s vérük hullatásával áldozó harczoainkra, hanem az itthon maradtakra is fokozott kötelességeket ró. Kettős veszedelem zúdult reánk (ugy északról mint délről s létünknek nem csak ádáz ellenségeink fegyveres hatalmának milliói, hanem a náluk otthonos s onnan reánk tört kancsok milliárdjai fenyegetik).

Bizalommal kell viseltetnünk fegyveres erőnk iránt, a melynek szilakszilárd falán s víztészégen ellenséges hatalmak támadásait megfogunk törni, de az alattomosan minket megtámadott betegség, a kolera ellen nekünk itthonmaradottaknak kell felvennünk a küzdelmet.

Ha a hatóságokat a társadalom váltva támogatja ugy győzőnünk kell s vissza kell vetnünk ezt az ellenséget oda, a hová válok, északi és déli félművelt és műveletlen nemzetek lakta melegályaikba.

A kolera azon betegség, a mely ellen az egyéni védekezés a legnagyobb és mondhatni bizonyos sikerrel jár.

Orvosaink jó része hadba szállt, hogy saját élete kockázatával harcoló honfiaink életét és épségét mentse s az itthon maradt orvosok száma a fokozott igényeknek a legnagyobb buzgalom és odaadás mellett is csak akkor felelhet meg, ha az egész társadalom segítségükre siet.

Mindenki igyekezzék a hatóság útján tudomására juttatni módon magát s családját megvédeni s siessen teljes erejéből honfitársai segélyére ott és akkor, a hol és a mikor arra szükség van. Értelmesebb emberek, a kiknek szellemi képességei s körülményei ezt megengedik, jelentkeznek a hatóságnál avégből, hogy közlülk a járvány bizottság tagjai s az orvossegédek kiválaszthatók legyenek s a kik e célokra megválasztattak, azok teljes szívvel és lélekkel munkálkodjanak, teljes egészében töltsék be az önként vállaltott hivatást s ugy az egyéni, mint a közvédelem szempontjából adjanak jó példát azoknak akik bizalmukat beléjük helyezték.

Az előjárásokon felteves hatóságai által a további teendőkre nézve utasításokkal elláttak s a lakosság kötelesség érzetétől elvarom, hogy a magasztos cél s a győzelem érdekében a maga részéről is megtesz mindent a mi tőle elvárható.

A hatóság végrehajtja a közfelfütemlenéseket, de ezen kívül szerezzen be minden család elegendő mennyiségű fertőtlenítő szert, ha nem egyebet legalább meszet a külső s lysoformot a személyi fertőtlenítésre, hogy szükség esetén ez irányban fennakadás ne történhessenek.

Tisztaság, ivó és mosdó víz² fertőzőstől való megóvása, a betegektől származó anyagnak fertőtlenítése, gyakori mosakodás, nyers gyümölcs fogyasztásától, a pálinkától, mint a szervezet

ellentálló képességet csökkentő tényezőktől való tartózkodás, mérsékelt borivás, az élelmek jól sült és fűt állapotban való használata, mértékletes ételmód a leghatósabban megvédenek a fertőzőstől vagy képekek a fellepelt fertőzést ártalmatlanná tenni.

Egy felette fontos és elégszer nem ismételtető szabály, hogy nem szabad mosatlan kézzel a szájhöz nyulni s nem szabad a szájba vinni olyan italt vagy élelmet, a mely nem származik csiramentes helyről, vagy nem lett előlelesen forrázás, süítés, főzés, piritás által csiramentesítve.

A hatóság a hivatalból átvett, vagy kőbörgő és hontalan betegek részére járványkőrházat állított fel.

Ezekbe olyan betegek, a kik otthon is a kellő kezelés és ápolásban részesíthetők nem lesznek beszállítva, de ha a hatóság azt tapasztalja, hogy a beteg hozzátartozói az egyéni és a közvédelem szabályait nem tartják be, kénytelen lesz ugy a beteg mint hozzátartozói valamint a közönség érdekében az ilyen betegetek járványkőrházi kezelésbe venni.

Ezek szerint a közönségtől függ, hogy hozzátartozót otthon kívánja-e ellátni, avagy hatósági rendszabályok alkalmazását teszi szükségessé.

Vegye ki mindenki részét a munkából s a kedvező siker nemcsak egyénenként, hanem az egyének által alkotott őszársadalomra nézve is befog következni.

Csikszereda, 1914 évi október hó 18-án.

Fejér Sándor,
alispán.

LAPKIADÓ: „SZÉKELYSÉG” TÁRSASÁG.

M. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőség.

Sz. 29002—1914. III.

Hirdetmény.

A kolozsvári üzletvezetőség vonalain közlekedő személyszállító vonatokról.

Érvényes 1914. évi október hó 13-tól.

Vonal	Közlekedő vonatok
1. Budapest—Predeal	
Budapest ny. pu.—Predeal	502—501.
Budapest k. pu. Arad—Predeal	604—601.
Budapest k. pu.—Brassó	512—514—511—513.
Nagyvárad—Kolozsvár	510a—549.
Csucsá—Kolozsvár	546., 545.
Kolozsvár—Tóvis	544., 537.
Tóvis—Nagyenyed	559.
Tóvis—Segesvár	542., 545.
Segesvár—Brassó	542., 541.
Brassó—Predeal	538., 542., 544., 539., 541., 543.
2. Székelykocsárd—Madéfalva—Brassó	
Székelykocsárd—Brassó	504 8004., 8001 503.
Székelykocsárd—Marosvásárhely	8006., 8010., 8016., 8005., 8009., 8015.
Székelykocsárd—Gy.-szentmiklós	8008., 8007.
Marosvásárhely—Szászrégen	8002.
Gy.-szentmiklós—Csikszereda	8006., 8014., 8003., 8005.
Madéfalva—Brassó	8002., 8012., 8003., 8011.

Figyelmeztetés: A vonatok részletes menetrendje az 1914. május 1-től érvényes fali hirdeményekből és a könyv alaku menetrendből vehető ki. A vonatok katonai igénybevétel esetén polgári utasokat csak feltételesen szállítanak.

A hasonló tartalmu korábbi hirdemények érvénytelenek.

Kolozsvár, 1914. évi okt. hó 11.

Az üzletvezetőség.